

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.	

KELLET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer hasábozott garmond sorára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Pécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22)	
Haasenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)	
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-tér 9 sz.)	
Nyilvántartási díjak:	
garmond sor után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések külföldön.

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégíthessenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Kolozsvár, márcz. 21. 1872.

(L—t.) Nincs a föld hátán az a bölcs és eszélyes férfi, kit okkal-móddal, az „idők és eszközök” czélszerű megválogatásával rászedni, eláztatni ne lehetne. Az óvatosságot kijátszhatja a még nagyobb mérvű óvatosság s a körültekintés soha sem lehet oly éles látásu, hogy egy más, talán fegyverzett, szem annak is tul ne járjon eszé.

A historia és a mindennapi élet legalább erről teszen tanuságot.

De épen a historia és a mindennapi élet tapasztalatai arról is bizonyoságot tesznek, hogy mindig volt és mindig van és lesz is egy nagyon egyszerű, ha úgy tetszik: együgyű valaki, a kit rövid időre el lehet ugyan hallgattatni, száját betömni, szemét befogni — de ki csak hamar annál nagyobb erővel s annál hatalmasabban mondja ki a leplezetlen, a hamisítatlan igazságot és a legkérelhetlenebb ítéletet...

Ennek a valakinek lételeéről és elhallgathatlan voltáról épen most teszen hathatós tanubizonyoságot a mi baloldalunk. —

Ime: napnál világosabban vala bebizonyítva általuk, hogy a mit az egyesült ellenzék már jó két hete elkövet: az jogos, alkotmányos, helyes, és a szabadságnak a „jogfosztó” kormány ellenében való megvédésére történik. Vezérczik, Buffet és napi hír; pártértekezlet, hálafelelet és monstre-petitió; toast, fáklyászenei orató és távirat; két hétig tartó országgyűlési szónoklatok; Lázár Ádám és Tisza Kálmán, Vidliczky és Ghyczy Kálmán, Madarász József és Jókai Mór sat. min. mind csak ezt bizonyítják. Az első napokban három minister megkísérté fölfejteti a helyzet anómál voltát; igyekezett meggyőzni az ellenzék a felől, hogy veszélyes játékot játszik, midőn a parlamentarismust a parlamentarismus által dönti meg; hazánkat a mivelt külföld gunyjának tárgyává teszi; az alkotmányosság alap-fogalmát, a többség uralmát támadja meg s így útját egyengeti

az absolutismusnak, az olygarchiának. Hasztalan! a három szónok ellenében nem másik három, hanem hatvanhárom kelt ki s bár a jobboldal — belátva, hogy az értelem ott nem használ semmit, hol az értelmetlen durva erőszakkal van dolga — néma hallgatásba merült és fatalisticus önmegadással türi a parlamenti botrányokra halmozott botrányokat: az az el nem némitható valaki mindig új és új bizonyítgatásokra készíti az ellenzék, hogy de bizony neki igaza van.

Pedig most már senki sem mond nekik ellent; most már teljesen át van nekik engedve a küzdohomok — s még is, ime, a bizonyítgatás, minden nap újra kezdődik. Minden szónok, s fájdalom! azoknak ugyan csak bővében vannak az ellenzék egyesült árnyalatai, megint csak azt hajtja, hogy ők jogosan és helyesen cselekeznek, midőn agyonbeszéli az országgyűlés oly nagy fontosságu elintézendőit.

Sajátságos egy helyzet, midőn annyi „okos” ember tartja szükségesnek, hogy naponta 8 órán keresztül bizonyitgassa azt, mi ellen ma már senki föl nem szólal!

S mi több! az a párt, mely állítja, hogy ez eljárása helyes; mely magát a szabadság, az igaz parlamentarismus védőjéül hirdeti; mely lapjaiban és a nyílt ülésekben jogfosztónak, a haza megrontójának, demoralisátnak, zsarnoknak sat. nevezi a jobboldalt; melynek egyes tagjai „zsebeléssel”, „g’schäfteléssel” vádolják, „miveletlennek” nevezik az ország házában az ország miniszterelnökét: ez a párt elmegy ugyan ahoz a „jogfosztó” többséghez, ugyanahoz a „g’schäftelő” miniszterelnökhöz: s békét ajánl neki, hogy ő felhagy „jogos” és „helyes” magatartásával, csak a többség mondjon le akarataról, meggyőződéséről.

S midőn ez a „jogfosztó” többség nem bocsátja áruba meggyőződését; midőn ez a haza javát épen e meggyőződés utján látja biztosítva, s így szól: „ám folytasd, ha van morális bátorságod, ezt a te megkezdett „jogos” és „helyes” eljárásodat — a szabadságot így védő part folytatja, megint bizonyítja, hogy jól cselekszik, de megint csak szabadulni óhajt maga szerzte kelepczéből és új béke ajánlatot teszen.

Pedig, ha jogos és helyes az az ut, minek oly nagyon menekülni tőle?!

És midőn a „jogfosztó” többség megint csak hagyja órálni őket, mert meggyőződését föl nem áldozhatja: az „igazság” védői ismét compromissumot ajánlanak. —

Midőn e sorokat írjuk: még nem tudjuk, mi lön eredménye a harmadik kiegyezési kísérletnek. De azt látjuk, hogy az, a kit nem lehet rászedni és elhallgattatni, ugyan csak hangosan beszél az ellenzék sorai között.

Az elnök fejét kábulttá lehet dicőzni; a képviselőket ki lehet üzni a folyosókra és buffetbe oratóikkal; a tjavaslatokat agyon lehet beszélni: de a lelkiismeretet, azt nem lehet elnémítani.

Ghyczy hatalmas dialektikája; Jókai ragyogó phantasiája; Tisza száraz érvelése: mint a pehely röppen szét tetteik előtt. Az a sürgő igyekezet, melylyel szabadulni törekszenek az általuk helyes-

nek nevezett utról — sokkal de sokkal jobban megczáfolja őket, mint Toth, Lonyai és Kárkápoly s még annál a mély hallgatásnál is jobban, melylyel a jobboldal észnélküli dictióikra felel.

Csak hadd beszéljen hát az a hatalmas szónok, mely nem csak a 8 óra hosszan-tartó ülésekben, hanem lefektökben, fölkeltökben egyaránt kíséri a „szabadság” e védőit.

Ám kisértsék meg tulkiabálni suttogó szavát — a szenvedély uralma folytán, mig nevétségek dictióikat tartják, lehet, hogy nem hallják mondását — de midőn leereszkedik az a szónok ülésére, midőn elhangzik a párt obligát éljenzése: az utolsó taps közé odavegyül az el nem hallgatható hang is. És az ülés végén, midőn a távozó képviselő után a kapus becsapja az ajtót, mintha egy szó ütné meg fülét s az utczán mindenütt nyomában s a klubban, az étteremben és otthon az a hang mindenütt kíséri.

És ott lesz nyoma annak a hangnak a szavazó jegyeken, miket a választó majd az urnába vet. És megkérdi a jeltől a vizár borította inséges vidék és a megmentésére szolgálható közmunka; meg a jövő magyar hadsereg iskolája, a Ludovicium, és a tudományok kolozsvári hajléka; meg az elintézetlenül maradt telepítvényes-kérdés, a fővárosok és Királyföld rendezetlensége s a számos vasút, hogy mi lett belőlük?

És az a hang azt feleli rá: nyugodjatok, agyon beszéltük őket!!

Gamauf Vilmos tanár véleménye a Kolozsvártt felállítandó tüztöltő-egylet iránt. *)

I.

Azon intézmények között, melyek a tűz romboló terjedését telhetőleg korlátozni hivatnak, első helyen — habár közvetve hat is csak — a tűz rendszerezésített jelzése áll. Ha egy város felett toronyban, vagy egyéb alkalmas magaslaton, éjjel nappal vizsga szem őrködik; ha a tűz kiütések rögtön vészjelet hallunk — akkor a sikeres oltás lehetőségének első kelléke meg van adva, mert minden percnyi késedelem százakra menő kárt okozhat. Jókör — ha lehet a veszély kitörésével egyidőben — értesülve arról, gyors segélyt nyújthatunk, mely legszaporább — mert mit kezdetben tíz kéz megment, egy óranegyed multával száz kéz sem óvhatja többé! Sajnos, hogy városunkban a jelzés tekintetében semmi intézkedés sem létezik; pedig magában véve régtől fogva elkerülhetlenül szükséges lett volna, teljesen eltekintve tüzvédség és tüztöltő-egylettől! A piaci nagy templom tornya elegendő helyet adand egy kényelmes őrszoba számára, hol az időnként felváltandó őr elhelyezendő. E toronyőr — mint másutt is szokás — óranegyedről óranegyedre kürt- vagy sipjelet lenne köteles adni, mely ében — és egyáltalában jelenlétét bizonyítaná. A négy világtáj irányában nyitandó ablak kényelmes szemlét nyújtand a város fekvéséről és rövid idő alatt az őr megismerkedvén a kémények sat. szokások füstjével, minden szokatlan jelenség fel fog nékie tűnni. Ha csakugyan tüzvédszt mutat az emelkedő füstgomoly, az őr telhetőleg gyorsan a megfelelő ablakra a veszélyeztetett táj vagy utca irányában nappal veres zászlót, éjjel veres lámpát tűz ki s azután a vészharang kongatásához kezd. A kongatás mindig a tüzvédsz

*) A városi szakköztségek, tegnapi számunkból láthatólag, azon czimen, hogy e vélemény pár nappal később adatott be: tekintetbe sem vette ezt s ennek mellőzésevel tette meg javaslatát a képviselőtestület elé; szélsőségesnek tartjuk tehát a szakavatott, tanár ur munkálatának egész terjedelmében való közlését, mert ugy látszik a város házában egyonhallgatással akarják az önzetlen munkát meghálálni. A képviselőtestület azonban ismerni fogja kötelességét. Szerk.

állása szerint folytatandó: növekedő veszélyt sebes, apadó veszélyt lassabb ütésekkel jelezvén. Ezen messze elhangzó vészjel a távolabbi városrészekből induló segélyt a vész nagyságáról egyszerűen és érthetően értesíti.

A toronyszoba kiszakítása, alkalmas feljárás, valamint a vészharang és kongató szerkezet megkésztetése nem felette nagy költséggel fog járni.

A most leírt jelzés a város nagyrészét eléggé gyorsan riasztja ugyan, de már oly távolságra, mint p. o. K.-Monostor, hatása kétségessé válik. Pedig a tekintetes képviselőnek épen arra kell módot találni, hogy a k.-monostori gazd. tanintézet — illetőleg annak ott székelő önkényes tüztöltő-egylete is minél gyorsabban riasztva legyen. Mert eltekintve attól, hogy nevezett egylet számításom szerint az idei július hó közepéig teljesen betanítva leendő, tehát egyelőre egy edül lesz hivatva Kolozsvár városát tőle telhetőleg tüzesetek alkalmával védeni; — még később is, ha a ns. város tulajdon tüzvédségével és egyletével fog rendelkezni, a monostoriak segélye oly sokat fog nyomni a latban, hogy azt a lehető leggyorsabb módon igénybe nem venni, Kolozsvár városa tüzbiztonsága ellen elkövetett nehéz bűn volna! A k.-monostori önkényes tüztöltő-egylet készségesen ajánlja fel ifju erejét, buzgó működését, de ha lassu értesítés következtében a különben is nagy távolság megkétszereződik, a későn érkező segély csodákat nem mívelhet!

Az egyedüli mód, mely ugyanegy időben tudathatja egy a monostori önkényes tüztöltő-egylettel, mint a városi tüzvédség vagy egylettel a vészjelet — a villanyfolyam alkalmazása. E czélból Weyrich Ágoston urhoz fordultam, ki a nekik bemutatott városi térkép segítségével ezíves volt a hozzávetőleges költségvetésre nézve felvilágosítást adni. Azon feltevésből indultunk ki, hogy a toronyőr a tanács házzal (illetőleg a tüztöltő őrszobával) és a k.-monostori őrhelyiséggel létesítendő sodronyvezetésen mindkét helyre a szükséges jeleket szolgáltatthassa, valamint hogy a két helyről viszont a toronyba söröngyözni lehessen. Ezen alapszik a következő

költségvetés:

1. Három teljes villanytelep a 9 frt.	27 frt.
2. Négy kopogtató a 9 f.	36 frt.
3. Négy érczharang a 12 f.	48 frt.
4. Három földvezeték a 10 f.	30 frt.
5. Sodronytartó vasból, (a házfalakba illesztve) mintegy 60 db. a 35 kr.	21 frt.
6. Elszigetelő porcellánból, mintegy 60 db. a 22 kr. kerekén	13 frt.
7. Félmázsza mm.-nyi vassodrony	12 frt.
8. Felállítási költségekre, munkadíjakra sat.	63 frt.
Összesen	250 frt.

Ezen kétszázötven forint egyszer mindenkor befektetésével — az évenkénti fenntartás jelentéktelen összeget igényel — a következő czélok volnának elérve:

1. A gyorsaság netovábbja a jelzésre nézve, mi kivált éjjel a városi tüztöltőtestületre, minden időben, pedig a távolabb eső k.-monostori tüztöltő-egyletre nézve fontos;

az illető toronyőrnek folytonos ellenőrzése, mert mindkét állomás a felügyeleti jelet (jufunctiondruf) a toronyba feladhatja;

a jelzés által a város- és utczarész tudtul adása, melyben a tüzvédsz kiűtött, mi kivált az elindulás czélszerű elintézését teszi lehetővé (kerülő utak, szűk utcák sat. tekintetbe vételével.)

A mi a távriadi összeköttetés felállítását illeti, meg vagyok győződve, hogy a városunkban székelő m. kir. távriadigazgatóság a tekintetes városi képviselőtestület felhívására hazafias készséggel fogná ezen munkát elvállalni.

Bátorkodom tiszteletteljes jelentésem ezen első s kiválóan fontos részét a tekintetes városi képviselőtestület szives pártfogásába ajánlani.

(Folyt. köv.)

Pest, márcz. 20-án.

(B.) A balközép szélső-bal szónokai és hírlapírói már jó idő óta következőket igyekeznek bebizonyítani: hogy ők egyedül jogosultak a közvéleményt képviselni, hogy csak ők vannak hivatva a nép érdekeit képviselni s annak érdekében cselekedni s ők a többség zsarnoksága következtében voltak kénytelenek azon parlamentaristákhoz folyamodni, melyet ma is folytatnak.

Állítani sok mindent lehet s a fejr papir is türelmes s arra fekete tintával igen sok változást írtak már egyszer másszor; de az állításokat bebizonyítani már nehezebb. Éppen ezért nem is sikerült ez sem a baloldali hírlapíróknak, sem a szónokoknak; u. i. a közlebről tüntetés céljából összehívott úgynevezett baloldali országos gyűlés elfogadta ugyan a geszti programmszerűt, de a választók az 1869. választás alkalmával, lehet a kiegyezés után nem a geszti podesta, hanem a jelenlegi többség mellett nyilatkoztak. De hiában, a baloldal szólása szerint a jogosult néphez csak az számított, a ki a bihari prófétának feltétlen hűségét esküdött.

Kérdjük továbbá, ha valjon az ennyit emlegetett nép érdekében cselekszik-e azon párt, melynek tagjai belekapaszkodva a ház szabályai hiányosságába, neki vetik fejszójukat a parlamentarizmus életfaja gyökerének, s a drága időt elvesztegetve agyonbeszélnek az órákat és napokat s lehetetlenné teszik, hogy a legéletbevágóbb kérdések megoldassanak.

Végre kérdezzük: van-e oka a minoritásnak zsarnoksággal vádolni azon többséget, mely oly türelemmel hallgatja végig napokon át, a kisebbségnek a tárgyhöz nem tartozó szónokait, s mely bár elfojtott fájdalommal, de egész elszántsággal tűri, a kisebbség által naponta inscenírozott comédiákat, s azt, hogy az ellenzék parlamentaristák cizme alatt, magát a parlamentarizmust alá alá.

De hiszen, a nép joga oltalmazása követeli ezen eljárást, mondják az ellenzék szónokai, mert a választási törvényjavaslat az eddig jogosultakat fosztja meg választási joguktól „s horrendum dictu” az öt évi cyculus több stabilitást biztosít annyit hányatott hazánk számára s ritkábban nyit alkalmat corteskedések által domoralisálni a népet.

Ugy de a beadott javaslat nem foszt meg senkit eddig jogosan élvezett jogától, u. i. megadja az 1869-ben összeírt nemeseleknek a szavazati jogot, nem vonja el az 1/4 telkesektől s Erdélyben a 8 frt egyenes adót fizetőkől. Azon iparosokat sem fosztja meg a szavazati jogtól, kik azt mint valósággal egy legénynyel dolgozó iparosok jogosan követelhetik, mert azok városban 10 frt 50 kr, és falun 6 frt adót bizonyosan fizetnek, ha jövedelmüket el nem titkolták, már pedig nem lehet két kulcsot állítani fel, egyiket a mely szerint a terheket hordozzuk s a másikat melynek arányában a javadalmakban részesedünk.

Nem marad ki az iparosok közül más, mint csak, kiket pártérdekekből iratott össze egyik vagy másik párt 1869-ben, s a kik pedig nem voltak jogosítva épen az 1848. törvények szerint „et hinc ille lacrimae” s e mellett tisztán tovább terjeszti a választási jogot Erdélyben, a midőn a honoratioroknak falun is megadja a választási jogot, a mivel pedig nem bírtak 1848-ban.

Legnagyobb száma a baloldal szemében az, hogy az erdélyi részekből 68 képviselőt a jobboldali padokon. Ezért csupa párt taktikából szeretné elvenni a taxalis városoktól a külön képviselő-választási jogot, sőt még a királyi városoktól is egyet-egyet.

Érdekével s elveivel egybeférhetőknek találna a baloldal még azt is, ha a székely és szász székek képviselőinek száma redukáltatnék s ez aztán nem volna jogfosztogatás, hanem egy nemes boszu csupán párt-szempontból.

S mit mondanak ehez a baloldal padjain ülő kisebb városok képviselői Lázár Ádám, Pap Lajos és Orbán Balázs? Hazafiságból, demokratikus elveknek hódolva, az erdélyi választókerületek új felosztását sürgetik, a midőn M-Vásárhelynek a helyett, hogy — mint a javaslat akarja — két képviselőt küldjön, a baloldal óhaja szerint egy képviselő választására lenne nem egészen fél szavazata, s Kézdi-Vásárhely egy képviselő választására 1/4 erejéig folya be? Nő de a pártfegyelem parancsolja, ez pedig erősebb a választók érdekénél s pedig az 1848 törvények is fenntartották ezen városok képviselői jogát.

Az erdélyi választókerületek új felosztását s a census leszállítását sürgetik Tisza, Szilágyi és Makrai is, vagy a törvényjavaslat agyon beszélésében vesznek részt. Érdekében van-e Erdélyben az állam egységnek, az alkotmányos szabadságnak? — az mindegy, csak a párt-fegyelem legyen megtartva.

Igy folynak a gyűlések egymásután, így telik nap nap után, míg apr. 19-ikén int a jelen országgyűlés utolsó órája.

Vannak ugyan a baloldal részéről, kik a megindított stricknek nem barátai s bár az agyonbeszéléshez tetteleg hozzá járultak, de szeretnék a zsák utcából kivergődni. Ezek 20-an Jókai vezérsege alatt, meg is indítottak egy közlekedési tervet, mely szerint 9 tag a bal s kilenc tag a jobboldal részéről lett volna hivatalba a zsák utcából való kimenekülést megkísérteni. A jobboldal bármikor sok reményvel, de elfogadta a meghívást, a baloldal is kinevezte a küldötteket, de desavouálta Jókait, ki nyilatkozatán, miszerint Jókait s társait a párt nem kérte fel, sőt a baloldali lapok némelyike azt állítja, hogy a jobboldal részéről jött az initiatíva.

S e szerint a strick bevezetéséhez nem nagy remény van, mert a jobboldal csak oly transactiót fogadhat el, mely a parlamentarizmust nem compromittálja, míg a baloldal a

kisebbségnek a többség feletti diadalát szeretné inaurálni, a transactió által.

Mi azt hisszük, miszerint a jobboldal ilyen áron nem transigálhat. Am döntse meg úgy nevezett parlamentaris taktikájával a kisebbség a parlamentaristák kormányforma alapföltételét, a többség uralma eszméjét, s ha e lépését majd az absolutizmus, vagy a reactio győzelme fogja növelni, az az, a minoritás uralma, akkor... Lázár Ádám et consortes újból hivatalba léphetnek.

Mi Deák Ferenc azon intésére figyelemztetjük vidéki elvrokonainkat, melyet a jobboldal gyűlése küldötteihez intézett; melyben összetartásra intette zászlója alatt küzdő pártja tagjait.

Az „Internationale.” — Egy lap a jelenkor történelméből. — Molnár Antaltól.

I.
Nem kisebb ember, mint Hepworth Dixon, a londoni „Athenaem” nagyíró szerkesztője vállalkozott arra, hogy megírja történetét a rejtélyes egyesületnek, mely rövid évekre terjedő fennállása óta oly nagy befolyást gyakorol korunk államéletére; mely csak nemrég a francia metropol falai között egy véres forradalom lángjait gyulasztá fel; s mely működésének szálaít kétségtelen adatok bizonyítása szerint — már hazánkra is kiterjeszté. Dixon munkája „az Internationale titkos története, írta Onslon Yorke” cizmen közlebről jelent meg az angol könyvpiacra, s dacára a különösen hangzó szerzői álnévnek, a közönség nagymérvű érdeklődését keltette föl. E könyv nyomán kísértjük meg bemutatni olvasóinknak korunk e legújabb kóros jelenségét.

Az 1862. év nyarán óriási embertömeg csődült a szélrózsa minden irányából Londonba, a Cromwell-Road-ra, hogy megbámulja a második világkiállítás csodáit, a gazdaság szézhalmozott fényét, pompáját. Ezen idő alatt történt, hogy két párisi munkás, Tolain Henrich bronz-csiszoló, és Fribourg Jenő disztemény-vész egy furcsa álmodat látott, még pedig egészen éber állapotban. Azt gondolták ugyanis, hogy Londonban a kiállítás kiucsein kívül még egyebet is láthatnak, hogy megismerkedhetnek ott azon titkoszerű tényezőkkel, melyek a munkabér emelkedése és csökkenése fölött uralkodnak. Sokat elmélkedtek ők a munkáskérdés fölöl, s szerettek volna személyes tapasztalásból tudni, miként oldják meg az angolok e kérdést, a tanító és munkárák problémáját. Szerettek volna a világkiállításra utazni, de ehez pénzre és utlevélre volt szükségük. Összegyűlt néhány bronz-munkás; fillérenként egyberakták a pénzösszeget, a melylyel harmad-osztályu helyen Londonba utazni,

s ott egy kis szobácskát bérelni lehetett, s Tolain-t és Fribourg-ot, mint megbízottjaikat, kiküldték a világkiállításra. A rendőrfőnök megtagadta tőlük az utlevelet; ők azonban magához III. Napoleonhoz fordultak, ki magát a socialisták barátjának szerte nevezgetni. És a császár teljesíté is kíváncsiukat.

A kiállítás francia főbiztosa, Napoleon herceg igen előékeny volt Tolain iránt, s ismervén gyakorlott tollát, megbízta, hogy a francia osztály egyik szakaszáról tudósítasokat írjon, s eszméit a herceggel közölje. Tolain eleget tett e megbízatásnak, s munkájáért természetesen fizetést is huzott. Azonban ezen összeköttetés a herceggel — bár kevés ideig tartott — azon gyanúsításnak tette ki őt később, hogy a Bonaparte-knak titkos ügynöke, s hogy az egyesület, melyet alkotott, napoleoni clubb.

Tolain és Fribourg megismerkedett Londonban három munkás-száműzöttel, Jung swazi-, Eccarius német- és Dupont francziával. Ezek elvezették a párisi delegáltakat a sörházakba, hol az angol munkások összejöveteleiket tartották. Itt találkoztak ők Odger, Potter, Lucraft- s másokkal, s csakhamar meggyőződtek arról, hogy Angliában több gyakorlati socialismus van mint Franciaországban, s tapasztalták, hogy az angol kézműves rövidebb munkaidő mellett magasabb bért kap, mint a francia. Megszerezték magoknak alapszabályait azon iparos egyesületeknek (Trades unions), melyek az angol munkás számára ezen előnyt biztosítják; megtekintették a termelő társulatok (The cooperative stores) áruaktárait; tanulmányozták a Rochdale-ban tett kísérleteket, s visszatérve hazájukba, élményeikről bő felvilágosítást nyújtottak társaiknak. Mindnyáján tisztában voltak az iránt, hogy az előtük fekvő nagy socialis problémának már csak tanulmányozása céljából is egyesületet kell alakítani. Ugy-de a törvény szigorúan tiltá ezek alakítását, s e tekintetben császári elnézésre sem számíthattak. Egy gyakorlott jogász azonban felvilágosította őket arról, miszerint a törvény megengedi, hogy egy külföldi egyesület tagjai legyenek, még ha Franciaországban laknak is. E felvilágosítás új ösztönt adott nekik, s azonnal hozzá kezdtek statutumaik s program-jok egybeállításához. A Tuillériában igen jól tudták, hogy miben törék fejüket e bronz-munkások, de mégsem gőrditettek eléjük komoly akadályokat, azon reménységben, hogy e socialis mozgalom is a caesarizmus előnyére leend kizsákmányolható.

Tolain és társa egy oly egyesület alakítását vette célba, a mely valamennyi állam munkás osztályából álljon, e jelző alatt: „mindent a munkás osztály által” (módosítva az angol jelszót: mindent a munkás osztályért). 1864. sept. havában — társaik költségén — ismét Londonba utaztak, s ott sikerült is megnyerniök a terv számára az angol munkáspárt vezetőit. A londoni repub-

sirathat) abban a helyzetben vala, hogy jeles tehetségeit egészben a társadalmi felsőbb körök felületésére fordíthassa. De Floriánt Gaston, meg kell vala mondanom, Rue de Lille-i Marquis, vagy mint Cirobois megjegyzé: szabadalmazott, bejegyzett cégű és kereskedelmi bélyeggel ellátott marquis volt. Huszanhet éves, gazdag, kiváló szép, és kéjencez létere, meghasonlott a Faubourg St. Germainnel, mivel e nemes városrész délnői hibául rótták föl neki, hogy a bonapartista termeket látogatta; de másfelől a bonapartista termekkel sem állott a legjobb viszonyban, mivel nem hagyta magát megfogadni azokban a házastási hálókban, melyeket a Chaustée d' Antini mántrának annyi utánjárással vetettek neki, marquisi koronájának és poitou-i kastélyának.

Tegyük még ezekhez, hogy Floriántnak évenként rendszeren három párba és pedig ezek mindegyike történetesen házasság emberekkel volt, s ekkor teljes lesz a Floriánt arcképe. A szerében a többi helyen ült két férfi, egyik szürke, a másik fehér kabátban, és e két utas lehetőleg neje, az egyik fiatal lilaszín öltözkében, a másik kevésbé fiatal s gyengén kipirosítva.

„Miért várunk? megcsólt Floriánt, kendőjét zsebébe dugva, és vaj színű új kesztyűje egyik gombját legombolva.

„Ugy van. Miért várunk?” tudakolá Braungesicht, a kinek francia nyelvtana jobb volt mint kiejtése.

„Az a szabály, hogy várakozunk,” magyarázá Cirobois fejét az ablakon kidugva. „A vasutak türelem iskolái, mint a házasság és fogtájás. De, hollá! pszt! pszt!” s egyik kezével integetni kezdte „Hisz az Mirabelle, utánna egy egész székér teher fehér rózsza.”

(Folyt. köv.)

„KELET” TÁRCZÁJA.

Emlékezés Versaillesre

(Angolból.)

I.

(Folytatás.)

Csak azt ismétlem, hogy egy évszáznyi fenállás után a rózsahölgy ünnepélye nemzeti intézményévé vált, és 1869-ban egy napon — miután soha nem láttam e látványt — kész örömmest elfogadtam az ifju de Floriant Gastonnak, régi tanuló társamnak, a Clubban tett azon indítványát, hogy álljunk össze egynéhányan s menjünk el. Oh milyen jól emlékszem arra a vasárnapra!

Egyike volt azoknak a párisi napoknak, melyeket úgy iszsa az ember, mintha pezsgő lenne. Mindenki talpon volt. Új nő kalapok és nyári ruhák villámlottak a sárgakerekű kocsiokból; más kalapok és ruhák lebegtek a kövezetekbe árnyékolva, a nap lövellte arany nyilak ellen rózsaszín napernyőkkel, kitérve fehér mellényektől, panama kalapoktól és azoktól, a sulytalan alpaca kabátoktól, melyeket a francia meleg időben kiválólag kedvel. A kávéházakban a poharak csengettek s a korai kávé adagok illatja a boulevardok szivaraiával vegyült. „Six deux!” és „Double-six” kiáltották a neki bősztült dominó-játszók; „Le Roi” viszhangozták a nem kevésbé bősztült écarté játsszók. „Qui a demande L' indicateur des Chemins de Fer?” (Ki parancsol vasúti menetrend mutatót?) kiáltá a nyakra-főre siető pinceszér. „Moá!” válaszolt a britt utazó. „Circu-

lez Messieurs!” (Haladjanak uraim!) kérte a fehér kesztyűs rendőr. „Couronnement! Rosière! Champierre! Trains Express!” (koszorúzás! Rózsahölgy! Champierre! Gyors vonatok!) kiáltották a kioszkokon és falakon a rózsaszín falragaszok. „Couronnement de la Rosière! Bilets d' aller et retour!” (A rózsahölgy megkoszorúzása! Menet- és jövet-jegyek!) ordították egy vetélytárs egylet sáfranszín falragaszai. Mi is siettünk, utcákon, kereszt-utakon döföldödvé és döföltetve, kérve és adva bocsánatot, míg az indóházhoz értünk, hol a várótermeket zsúfolásig megtöltötte a vig, tolongó és felvirágozott sokaság, a mely állhatott ezer, két ezer, három ezer vagy ki tudná megmondani hány emberből; mert színtoly könnyen lehetne megszámlálni a dahliákat egy virágkiállításán, vagy a kolibriket egy fordító-közi erdőben. És minő kedv, minő nevetkezés! A francia népcsoportban ünnepnapokon mindig van annyi élénkség, hogy jut is marad is belőle; de a rózsahölgy koszorúzására minden férfi és minden nő jó kedélyének legjavát hozza magával, mert ez minden ünnep között legszíveszerintebb a francziának. Mintegy tíz perczet kelle várunk, mely idő alatt az ismeretes élecek, melyeknek meg van évi árfolyamuk, pengettek mint az érepepénz a pénzváltó asztalán. Tíz percz; ez után hirtelen hátra tolattak a várótermek ajtai: fűgőn felpattantak a vonat egyik oldalára az illető conducteurek; mi pedig, mint az alkohol kibocsátott szomju nyáj, egyszerre tolultunk a vonathoz helyért versenyezve. A vonatot ostrommal vették be; napernyők hullottak el, és nem egy jeles esernyő tűnt el örökre a nagy zavarban; mind egyre lehete hallani: „bocsánat asszonyom!”

„Oh Uram, a kontösöm!” Uram, már tizenegyen vagyunk e Coupéban; valóban itt nincs hely!” „Oh istenem, Uram, elvesztettem

a férjemet — sehol se látom!” „Legyen nyugodt asszonyom, a férj megkerül; rossz fejsze nem vész el.” „Uram, nem látták-e a nőmet, kék kontösben rózsaszín kalappal!” „De hogy nem, épen most haladt el itt egy dragonyos százados karján.” És így tovább, mint a patak csörgése, míg a szekerek teletömetvén, a conducteurek azokkal az egyénnel szállottak harezra, a kik a szekerek lépcsőin akarták megtenni az utat s az ajtók fogantyúiba kapaszkodva itt is el a kartak jöni, inkább mintsem maradjanak. Mikor végre ezek határtalan borsúságukra meg lőnek gátolva abban, hogy nyakukat veszélyeztessék, egy pillanatnyi csend leve s de Floriant Gaston, a ki mindig a legelánsabbul volt öltözve, zsebkendőjével legyezve magát felkiáltá: „Ezt szeretem én isten igazában; gőzfürdő veszünk az elindulás előtt.”

A mi társaságunk tizenkettőből állott, de könnyebb elhelyezkedés okáért párokra osztottuk fel magunkat, az én társam Floriánt volt. Abban a szekérben volt még közlünk egy másik pár is: Cirobois Pál (néhai udvari bohóc, mert a tuillierai estvényeken ő volt egyike azon kevés számú lényeknek, a kik képességgel bírtak mosolyra indítani bizonyos felségek személyt) és a porosz követségtől Braungesicht. Braungesicht mint egy szelíd medve mindenhova kísérté Cirobois öntudatlan céltáblájául szolgált ez uriember élezeinek, a ki egyike levén azon nürnbergi dístörő arezu társadalmi ostoroknak, soha sem nevetve, sőtét komoly arccal, minden tréfáit mint in anima vili elébb szegény Braungesichten kiérlette meg s csak azután találta ki a nagy közönség elé. Ha Cirobois zűst kalán helyett szájában fakalánnal születtik, minden bizonynyal megteremt egy élezlap vagy bñolevardi színpad szerencsáját; de örököse levén a borkereskedés és pancsolás útján milliókat gyűjtött nagybácsijának (a kit, mint őszintén nyilváníta, nagyban sajnál, hogy nem

licanus menekültek, a politica veteránjai azonban bizalmatlansággal tekintettek Tolain kudarcsára. Ez és Fribourg ugyanis a politikáról egy nemével a keserűségnek szoktak nyilatkozni. A politikát a munkás osztály számára eredménytelen meddő foglalkozásnak tartották, s a jó eredményt más uton vélték föllelhetőknek. Békéről, művelődésről és associációról beszéltek, egy arany-korról álmodoztak, nem törődve a lobogóval, mely alatt az megvalósítható lesz. A titkos összeesküvések s korcsmai agitációk, a vérontás, barricádok építése s egyik uralkodónak a másikkal felcserélése távol állott törekvőktől mely a munkabér emelkedési s alázatlási törvényeinek tiszta felismerésére s szükség esetén a munkások nemzetközi segélyezésére vala első sorban irányozva. A republicanus menekültek e törekvéseket az ügy elleni árulásnak, a párisi delegáltakat a bonapartismus uszály hordozóinak czimezték. Közük és a politikai száműzöttek közt egy házagtárogott, melynek áthidalására egyik párt sem érzett magában hajlamot. A menekültek azt hívték, hogy a császárság bukásának széléhez jutott, a delegáltak pedig jobban ismerve a körülményeket, tudták, hogy a császárságnak Francziországban még erős gyökerei vannak. Midőn Tolain értekezés végett Ledru Rollin-nál megjelent, az ősz néptribun mosolylyal hallgató szavait. „Tisztelt barátaim — válaszol — haladzatok saját utaitokon: hat hó alatt Páris fölkel, a császárság elenyészik, s a köztársaság, minden francia város helyeslésével ki lesz kiáltva.”

Azon idegenek közt, kik ez idő alatt Londonban tartózkodtak, egy születésére nézve izraelita, neveltetése tekintetében német férfiúról kell említést tennünk. E férfiú — Marx Károly — Blind, Freiligrath s más tudományosan képzett menekültek társaságában jött Londonba, s ott — nem tudni miből — elősködött. Közöségesen azt hitték, hogy sokat ír a külföldi — kivált amerikai és francia — hírlapokba. Kerülte a társaságokat, s barátságban csak Herzen-nel, a nemrég megholt híres orosz menekülttel élt, kinek lapja, a „harang” (Kolokol) neki is adott foglalkozást. Nézetei igen sajátosok és eredetiek voltak. Midőn Proudhon a politikai gazdaságtan csalódása fölötti értekezései által egész Páriszt igaztosságra hozta, Marx a logica és tudomány hatalmas fegyvereivel támadta őt meg — a tökére — irt munkájában, melynek egyik fejezete „a bölcsészet nyomorúságairól” szól. Egy szerencsétlen órában e férfiúval is összefutott a párisi munkások delegáltjai.

KÜLFÖLD

Kolozsvártt, márcz. 22.

(S.) Spanyolországban a cortes feloszlata folytan új választások lesznek. A mozgalmak már is nagyban megindultak s elkecseregett pártküzdelmekre nyujtanak kilátást. Most azonban még hozzávetni sem lehet, ha vajon a kormány vagy az egyesült ellenzéké lesz-e a diadal az apr. 2-iki választásoknál, habár a kormány tulnyomó többségről álmodzik. Ha azonban az egyesült ellenzék győz: ez alig fog az ország javára, a közállapotok consolidációjára vezetni, miután ebben az el-lelezekben a legellentetesebb árnyalatok egyesülve, mi abszolút lehetetlennek tenné, hogy kebléből kormány alakuljon. Denique Spanyolország is mindig csak alkotmány-válság és zűrzavar között tud választani.

Görögországban is választások voltak, melyek egészen a kormány javára ütöttek ki. Vajon azt jelenti-e ez, hogy végre valahára már megszűntek a válságok napirenden lenni.

A francia nemzetgyűlés, miat tudjuk, az „Internationale” elleni törvényt kevés módosítással elfogadta. A törvény szerint minden olyan francia, ki az „Internationale” vagy más hasonló társulat tagjává lesz, 3 hónaptól 2 évig terjedhető fogsággal s 50 — 1000 franknyi pénzbürséggel fog büntetett. Továbbá polgári és családi jogait is elvesztendő legalább 5 — s legfölebb 10 évre. A fogság 5 évre s a bürség 2000 frankra emeltetik minden oly francziát vagy külföldit illetőleg, ki az internationale hivatalnok, vagy bármely módon terjeszti ama társulat tanait. Továbbá az ily egyének még később is 5-től 10 évig rendőri felügyelet alatt maradnak. Az internationale tagjainak „büntársai” 1—6 hónapi és 50—500 franknyi pénzbürség alá esnek. E törvénynek az egész országban való kihirdetése elrendeltetett. — Szeretjük azonban remélni, hogy ezen Laboulaye szavaival élve — egy más, nem pedig az igazságosság érzülete által sugallt törvény a gyakorlatban nem igen fog érvényesítettetni.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, márc. 22-én

— Herczeg Auersperg Adolf osztrák miniszterelnök e hó 19-én Budára érkezett, hogy ő felségének előterjesztéseket tegyen, s másnap este már Bécsbe visszautazott.

— Az erdélyi királyi tábla közelebb testületileg az iránt kérvényezett az igazságügyminiszerumnál, miszerint a jövő évi költségvetés tárgyalásánál tekintettel legyen arra, hogy a maros-vásárhelyi királyi tábla, mint a pesti királyi táblával egészen egyenrangú bírói hatóság, a tisztviselők hivatali fizetése és lakbéré tekintetében, ez utóbbival egyenlő fok-
ra emeltessék. Nagyon is méltányos kérelem.

— A képviselőház folytatja a czim fölötti vitát — teljesen a régi modorban s így nem csoda, ha a figyelem teljesen az egyezkedési kísérletek felé fordul. E kíváncsi-ág azonban még eddig kevés tápot nyer, legalább az eredményre nézve. Tegnap, reggeli 10 órakor föladott s késő éjjel kezűkhöz jutott táviratunk csak hozzáfutásokat tartalmaz, a ma reggel jött lapok szintén kétesnek tartják a kiegyezést. Az Ellenőr hallgat róla, a Hon sybillai hangon beszél, a Lloyd némi reményt nyujt, a többi jobboldali lap pedig a compromissum meghiusultát jelenti. A Deák-párt ezek szerint egész odáig hajlandó lett volna elmenni, hogy a választási tjavaslatot módosítja, vagy épen egészen elejtse, csak, hogy e lényeges engedményért viszont a baloldal tegyen lényeges engedményt s fogadja el az 5 éves mandatumot, ne hogy a kiegyezés a jobboldal capitulációjaként tüntetessék föl. A baloldal azonban ugy látszik azt szeretné, hogy a többség „auf Gnade und Ungnade” adja meg magát, mit természetesen egy parlamentarar többség nem tehet. — Az egész kísérlet különben, mint látszik nera a baloldaltól, hanem csak is Jókaitól és 20 társától ered s pártjuk most desavouálja jó szándéku törekvésüket Denique: a pillanatra fölszóltat lelkiismeret, mint látszik, darab időre megint kénytelen lesz elhallgatni.

— A kolozsvári kir. törvényszék bünygyi osztálya tegnap megtartá a már általunk is jelzett végtárgyalást. A vád tárgya rövidre vonva, ez: mult év augusztusában F. Gy. egeresi kocsmájában több olasz munkás mulatozott egy asztal körül, három nő jelenlétében. A szobában még egy vállalkozó megbizottja, a kocsmáros (ki egyszerűen mészáros is) és egy a mulatságban részt nem vevő olasz vasuti munkás is volt s e három a mulatozók háta mögött, közel egymáshoz foglalt helyet. A mulatozók közt ülő egyik nő egyszerre elkiáltotta magát, mert a kocsmárosékkal ülő olaszt a székről a földre látta rogygni. A mulatozók oda sietve: látták, hogy a munkás, szíven átszúrva, meg van halva. A nő állítása szerint a megbizottat ekkor már nem látta a szobában, ellenben a kocsmáros épen akkor emelte le kezét a mestergerendától, hova egy kést látott szúrva, midőn az olasz földre rogyott. A megbizott eskü alatt azt vallja, hogy ő látta, midőn a kocsmáros, kitől az olasz életet kért s nem kapván: őt szidalmazta, a mestergerenda mellől lekapta kését, vele az olaszt átszurta s a gyilkos eszközt visszatette előbbi helyére. A vádlott kocsmáros tagadja a tettét s azt hiszi, hogy épen a megbizott a gyilkos, ki neki egy korábbi vita következtében haragosa s most rágalmozó vádjával bajba akarja keverni; a kést, mely az orvosi látlelet szerint tökéletesen talál a „folytonossági hiányba”, vulgo sebbe — magának ösmeri, de azt állítja róla, hogy ládjában volt s a mestergerendára ugyan odátámaszkodott kezével, de ott nem volt akkor semmiféle kés. — A k. ügyész a vizsgálatot nem tartván teljesnek, mielőtt ajánlatát megtette volna, néhány kérdés nézve kiegészítő vizsgálatot kért, mit a törvényszék, visszavonulván s rövid ideig tanácskozván, el is fogadott s így a végtárgyalás felfüggesztett. A valóban még ki nem tisztázott kérdés tehát ezúttal eldöntetlen maradt. A számos hallgatóság ki nem elégitett kíváncsisággal távozott Justitia terméből s kérdés, vajon egyáltalán kideríthető lesz-e az ügy most s kiegészíthető-e az a mulatság, mi az első vizsgálat folytán hiányosan hagyatott?

— A muzeum-egylet holnap gyűlésén, a szokott helyen és időben, Finaly H. L. tart előadást „A pénzverésről.”

— A kolozsvári kereskedelmi- és iparkamara f. hó 27-én d. u. 4 órakor tartandó rendes közgyűlésének főbb tárgyai: a Romániával kötendő vámszerződés, a Bécsben tartott szállítási enquete határozmányai, a kamrák egyetemes gyűlésén hozott határozatok, panasz a kolozsvár-vásárhelyi vonalon tapasztalt postai rendtelenségek ellen. Az elnökség.

— Papp Miklós az ő riptim-raptim vezérezikéző modorában a M. Polgár két számán keresztül cikkez Dr. Török Aurél lapunkban közreadott nyilt-leveléről. Talán meg lehetne várni tőlünk, hogy megjegyzéseket tegyünk e „vezér”-cikkekre, — de bocsanatot kérünk t. olvasóinktól, hogy ezt nem tesszük. Nem pedig azért, mert az egész két cikkben ugy nincsen semmi mondva, mintha csak a — K. Közönyből tévedt volna a Polgárba. Így tehát le kell mondanunk arról a szerencséről, hogy szót váltsunk Papp Miklós ural, pedig lám saját neve alatt kegyeskedett szólni a Keletről, az excommunicatio második évében. Majd talán máskor.

— A kolozsmonostori gazdasági tanintézetben a vizsgák tegnap bevégeződtek. Az intézet érdemduis igazgatója Kodolányi Antal teljes megelégedését fejezte ki a növendékeknek különösen a természettudományi tárgyakban tett előmenetele felett. A szünnapok apri-
lis 7-ig tartanak.

— Színházunk feledhetlen kedvencze K. Jászai Mari asszony M. Vásárhelytt vendégszerepel, s e hó 19-én lépett föl először „Deboráh”-ban.

— A pártolás a helybeli magyar Dalkör iránt napról-napra örvendetesb mérvben nyilvánul, míg tavaly ugyanis alig számlított az egylet 70 pártoló tagot, addig az idei pártoló tagjainak száma jóval föltulmulja a 200-at. Midőn e tény nap kronikánk lapjaira teljes örömmel jegyezzük fel, egyszersmind óhajtjuk: hogy dalaink nemes buzgalmát a legközelebbi estély sikere csak fokozza s ösztönül szolgáljon arra, hogy minél érdemesebb tegyék magukat a dalbarátok meleg pártolására.

— E hír kapcsában megemlítjük, hogy a dalkör a közelgő feltámadás ünnepén a piaczi nagy templomban fog énekelni.

— A „Hilaria” dalegylet ápril 1-én bohóz estélyt rendez, melyre a meghívók már szétküldtek. Ennél szebb napot apri-
lis ter-
vük kivételre bizonynyal nem választhattak volna. A csörgő sipka és coulette nagyon jól illenek e szeszélyes nap természetéhez.

— Baleset. A külmönstör utcában tegnap egy szegény mosónénak másfél éves gyermeke, míg anyja a kimosott ruha terítésével foglalkozott — a vizes cseber körül játszadozván, abba beléesett, s visszatérő anyja szivszaggató sirás között csak holt gyermekét ölelhetette karjaiba. A leggyorsabban alkalmazott orvosi segély dacára sem lehetett többé életre kelteni a vízbefulltat.

(S.) Színház. „Szerencse gyermeke” Birchpfeiffer S. e „színré alkalmazott” színjátéka tegnap este a czimszerepben Eichner Annával jól folyt le. Eichner Annának a „Szerencse gyermeke” hálás szerepe, melyben ma is találó vonásokkal emelte ki Hermance gyermeked s mégis érett jellemét. Fehérváriné (Chateaurand hercegnő), Matraival (Breteville) és Krasznaival (Anatole) együtt megállották helyüket, Kőrösiné pedig a jószívű öreg dajka szerepében igen sikerült alakot nyujtott.

— Pap mint színész. E napokban az aradi színpadon a kunagotai plébános: Bodnár András (kit rendesen „Bandi papnak” szoktak nevezni) lép föl a Csikós czimszerepében. Ugy látszik, megunta a komédiás életet, mondja az E-r

— „A szent háromság eredetének és kifejlődésének története, egy bevezető értekezéssel az orthodoxiáról. Irta Simén Domokos”, czime azon esinos kiállítású kötetnek, mely szerkesztőségünkhöz is beküldetett. Ára?

— Öszinte vallomás. Jókai Mór utóbbi képviselőházi beszédében bevallja, hogy neki a „népszerűség” a legdrágább kincse. Itt említjük meg azt is, hogy a könyvkereskedésekben ily című füzet kapható: „Népszerűség, satyra, írta Gyulai Pál.” Az egésznek csak 30 kr. az ára . . .

— A Korunk című új lapnak mi is vettük 4-ik mutatványszámát, a három előbbi szám valószínűleg más kezekbe került. A lap alján kiadól b. Kemény Gábor van megnevezve, de a szerkesztő neve hiányzik. Más lapok hire szerint azonban a lap körül csoportosultak Salamon Ferencz, Gyulai Pál, Balázs Sándor, Dömötör János, Beöthy Zsolt, Baráth Ferencz sat. — mind a legjobb hangzásu nevek. A Korunk az 1867-iki kiegyezés által nyert alapon foglal állást. Ragaszkodik ez alaphoz határozottan és őszintén és ragaszkodik fog annál határozottabban és őszintébben, mennyivel komolyabb s ravaszabb lesz a támadás, melyet ez alap ellen intéznek. — Az elvet tehát, melyet a lap szolgálni fog, őszintén üdvözljük, s a mennyire egy számból íthetünk, igen a modort is, melyet követ. Vajha mennél nagyobb sikerrel hirdethesse elvét, mely a miénk is! A lap középnyagyságu alakban jelenik meg naponként, hétfőn esti lappal. Előfizetési díja negyedévre 4 frt. 50 kr. Az összegek Pestre, Kócsi Sándor könyvnyomdájába intézendők.

— Perzsiából még mindig szivszaggató tudósítások érkeznek. Perzsia déli részei, melyeket az éhség és nyomor annyira megátogatott, épen abban a szörnyű helyzetben vannak, mint voltak hónapok előtt; az állami és magán segélyezések nem képesek az éhhálátetét árnyékát elriasztani. Ujabbán ismét egy csapat arméniai hagyta el szülőföldjét, hogy Georgiában keressen kenyeret. Perzsiában különösen a síkságok lakói vannak kitéve a nélkülözések kínjainak. Ezek a városba menekülnek abban a reményben, hogy ott segélyt találnak. Magában Tebrisben több mint 15,000 szerencsétlen van.

— Mai számunk mellékletére, egy ősz buvár e munkálatára főlhivjuk t. olvasóink figyelmét.

— Mazzini végperceiről írja a Gazz. d' Italia: „Mazzini Pisaban George Brow név alatt tartózkodott. Halála előtt néhány nappal már légső bántalmakban szenvedett s midőn a Rosseli-ház híres és rejtelmes vendégét fájdalmas torok görcsök támadták meg, Rossini orvost hívták, de a légsőben oly szorultság maradt hátra, hogy a beteget márczius 6-án este heves fuladozási roham lepte meg. Az orvosi vizsgálat kiderítette, hogy a nyugtalanító jelenség oka tüdőgümösödésben rejlik. E baj következtében hunyt el a nagy hazafi, márczius 10-dikén néhány percczel délutáni két óra előtt, mintán előbb még Rossini doctornak, hű ápolójának kezét megszorította. Mazzini holttestét Gorini tanár balzsamozta be: nyolcz teljes hónap kell a test megkövesülésére s félév múlva újra be fogják balzsamozni. Mostani eltemetése tehát csak ideiglenes. A nagy hazafi mellszobrát e hó 16-án állították föl a római kapitolumban. A munkás egyletek és politikai társulatok tagjai s a sajtó képviselői nagy számmal jelentek meg ama menetben, mely a szobrot, rendeltetésének helyére szállította. Az utcák zászlókkal voltak ékesítve s Cairoli s Arazzena tartottak lelkesedéssel fogadott beszédek.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Márt. 22-én 5%, Metalliques 100 fr 65.— Kamat—. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 70 10. 1860. Kölcsön 102.80. Bankrészvény 838. — Hitelintézeti részvények 345.— London 10 ft. st. 109.65. Ézlat 107.40 Cs. kir. arany 5.24 Napoleondor 8.70⁵/₁₀ Urbéri kötvények: Magyarországi 81.25. Temesi 78.25. Erdélyi 78.— Horváthországi —.

A közönség köréből*)

Ha hatalomra vergődünk, ne éljünk azzal vissza, mert a hatás visszahatást szül!

Erdővidék, marc. közepe.

„Nulla est tanta vis, quae ferro, ac viribus debilitari, frangique non possit” az az „nincs akkora hatalom, mit fegyver, mit erőszak meg nem gyengíthetne”. (Cicero)

Minden mi anyagi e törvénynek hódol, egyedül az nem hajlik meg előtte, mi az anyag békójában nem nyög, a szellemi világ birtoka: a tiszta erkölcs és salaktalan igazságszeretet kicsiny és nagyoknál egyaránt. De, ha e szellemi birtokot az anyag bilincsei által lekötve tartatni engedjük, a szónok király ez idézett törvénye alá esünk, s porba hull a kezeink között tartott és szilárdnak hitt hatalom gyepője is; s ép azért, nem azok az erők, kik a hatalom polczán ülve, anyagi érdekek bilincsei között, nyűgben tartják az igazságszolgáltatást, hanem azok, kik tiszta erkölccsel párosult salaktalan igazságszeretettel hajolnak le hatalmuk alá rendelt alattvalóikhoz, az ily hatalmasok erők, kiknél a hatás visszahatást nem szül soha.

T. szerkesztő ur! E tudósításmat Cicero a szónok király idézett törvényével nyitám meg, mert annak alkalmazására tán soha oly találóan okot nem szolgáltatott egy községi előljáróság mint a baróthi, mely a mellett hogy gyáva, és a jobb birtokosság nagyobb része uton-utfélen kigyót, bekát, tolvajságot, szóval minden rozsat rája kiabál, nem szűnik meg undorító tetteinek tovább fűzésében, hanem neki áll a bíró, s a községi teremben szegény embereinket az összegyűlt lakosság borzadályára agya-főbe veri, mint tevő ezt folyó hó 14-én is P. Istvánal, ki panasza menván, az igazságszolgáltatás útlegekkel osztott ki szegénynek. Hasonló módon cselekszik a közelebből felerőszakolt és mindenki által gyűlölt helyettes jegyző is a kocsmákban és más nyilvános helyeken. Szóval oly irtózatoss események vitetnek ott véghez, hogy ma-holnap Baróth, — mely meglehetősen virágzásnak indult a legiszonyub vérontásoknak lesz színhelyévé téve, ha csak a felsőbbbég már valahára az új választások iránt kellő intézkedéseket nem teend. A kintzásokat a tovább nem bíró nép erőszakhoz kénytelen nyulni, s ekkor a bírói s jegyzői önkénynek s hatalomnak a fegyver, az erőszak előtt meg kell törnie, s a visszahatás évtizedeken át és ki nem pótolható károkat okozhat.

Mily áldásosan működik tevékeny kir. járásbíróságunk a megcsökkenő hitel helyreállításában, ép oly károsan dolgozik a baróthi előljáróság a bizalom és közegyetértés össze-
zuzásában. Fájdalom, ez tény t. szerkesztő ur! s nagyon sajnálom, hogy becses lapja számára ily szomorú tudósítást vagyok kénytelen küldeni, de hivatásomnál fogva csak a valót írhatom meg.

Kelt az ős Rika tövében a földmeleget feljövetele napján.

Baróth völg yi.

*) A közérdekű fölszólalásoknak szánt e rovat alatti költeményekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

HIVATALOS.

423. — 1872.

(113)

(3—3)

Hirdetmény.

Nemes Torda-megye aljárú járás szolgabírója által ezennel közhirrre tétetik, miszerint a pusztá-egresi összes korcsmajog **f. 6. április 10-én** haszonbérbe fog Aljárában tartandó nyilvános árverezés útján adatni.

A kívenni szándékozók tartoznak 10% bántpénzt az árverezőbizottmánynak az árverezés kezdete előtt letenni. Ezen korcsmajog azon észrevétel mellett adatik ki, hogy mindaddig, míg az arányosítás keresztül vitetik, a begyülemő haszonbéri összeg a mi a közbirtokosságot illeti a tordai kisegítő-pénztárba téteményeztetik le, a közönséget illető 1/3 haszonbéri összeg pedig a községi közterhek fedezetére az előjárásnak kézbesített fog.

Addig is a feltételek alólírtánál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Aljárú szolgabírótól.

Aljárú, mártius 18. 1872.

Dávid András,
szolgabíró.

NEM HIVATALOS.

CEMENT!!!

(114)

(1—10)

kufsteini!!!

Egy mázsa 2 frt 55 kr.
Húsz mázsán alól nem adatik.

Karvázy Gyula.

(367)

3/33

(3—*)

Alólírt Májer urnak breslaui fehér mell-szőrpét idült nátház, tartós köhögés és tüdő elnyálkásodás ellen kitűnő sikerrel használtam, és egy néhány palack használatánál egésségem teljesen helyreállott, minek folytán a neveztem szőrpét hasonló bajokban mindenkinek bizton ajánlom. Győr, 1864, június-hó 25-kén.

DEÁKY ZSIGMOND,

casaropoli püspök s győri nagy prapost. Egy kisebb tüveg 60 kr., nagyobb tüveg 1 frt.

Kapható: Kolozsvárt Binder K. gyógyszerésznél belső-monostortutza a Redout során, és C. M. MEGAY K. Fejérvárt.

Stein János

papir-, író-, rajz- és festészeti szerek
kereskedésében Kolozsvártt

főtér 2-ik szám, a tanácsház mellett

kaphatók:

Angol pergament-papírok,

befőzendő gyümölcsök üvegeinek légmentes bekötésére, az eddig használt lantornánál sokkal olcsóbbak, tisztábbak és czélszerűbbek:

1 könyv (24 iv) 1 frt 30 kr., 1 frt 40 kr. 1 iv 5 kr., 7 kr., 10 kr.

Olaj-festményű tájképek

aranyozott keretekkel, havonkénti 1 frt részletfizetés mellett.

Ablak göröggyöngyök
(Roulette)

a legnagyobb csinnal kiállítva, darabja 1 frt 30, 1 frt 50, 1 frt 80, 1 frt 90.

a felfüggesztéshez szükséges szerkezet 55 kr.

Kárpit-papírok

a legújabb minták szerint, szobák és olaszfalak bevonására. Ára egy 12 bécsi rőföt tartalmazó tekercsnek 25 kr, 30 kr, 35 kr, 40 kr, 60 kr. Egy 20 ol fal-területtel bíró szobához 18 tekercs szükséges, ennek ára 25 krral 4 frt 50 kr, az-az tetemesen kevesebbe kerül mint ugyan oly szobának bármily egyszerű kifestése.

Levélpapírok monogrammal:

100 finom levélpapir monogrammal 1 frt.

100 finomabb 1 frt 20 kr. 100 legfinomabb 1 frt 50 kr.

100 finom vastag levélboríték 1 f. 100 legfinomabb 1 f. 20.

100 finom vonalzott levélpapir monogrammal és 100 boríték, csinos tokban csak 1 frt 20 kr.

100 névjegy legfinomabb, fénytelen vagy fényezett papíron 1 frt 20 kr.

Irodai és

ügyszobai teljes felszerelvények, mérnöki és festészeti minden kellékek, a legjobb minőségben a legújanság árakért

Fénykép-Albumok, tollkések, pénz-, váltó-, szivar- és dohány-lárczák.

(367)

(22—*)

Vonalzott és bekötött kereskedelmi s üzleti könyvek bizományi-, kész papir-zacskóknak pedig egyedüli raktára.

Szivar-papírok, nagybani eladása gyári áráért.

Árjegyzékek kívánatra ingyért és bérmentve küldetnek.

(71)

A Németország első gyógyászati testületeitől megvizsgált s a magyar cs. kir. helytartóság által kitűnő használhatása végett szabadalmazott

(6—8)

csúszgolyó

mindennemű csúsz, köszvény, tagnyílás, mell, hát és gerinczfájás, lábesz, fejesz, dagadt részek, pogadra, marjulások és oldalnyílások ellen, biztos sikerrel mint első gyorsan és biztosan gyógyító-szer. 1 nyaláb 1 frt 5 kr, kettős nyaláb nehéz fájdalmak ellen 2 frt 10 kr o. é.

párisi általános ragasz

gáno doctortól, mindenféle seb, geny, daganat, tyúkszem és fagy ellen. Egy tégly használati utasítással 35 kr. Egyedül valódi minőségben kapható: Kolozsvárt Engel J. gyógyszerárán, és Wolff János unál gyógyszerész Kolozsvártt.

(109)

(3—*)

Mindenféle

férfi-, nő- és gyermek cipők

árjegyzéke,

Csapó Sándor

árutárlatában Kolozsvártt.

1 pár bőr vagy brünel gyermek cipő	2—3 frt.
1 pár ugyanaz rézorru	3 frt 30 kr. 3 frt 80 kr.
1 pár bőr vagy brünel nőcipő	3 f. 30, 3 f. 60, 3 f. 80, 4—8 frt.
1 pár reggeli cipő bőr-, brünel, vagy posztból	1 f. 10, 1 f. 50, 1 f. 80, 2—4 f.
1 pár bőr vagy brünel fél-cipő	1 frt 80, 2 frt 50 kr.
1 pár férfi-cipő	6 frt 60 kr. 10 frt.
1 pár férfi-csizma	12 frt. 25 frt.
1 pár reggeli férfi-csizma	3 frt 30 kr.

Az árutárlatban külön osztály van berendezve a lábbelik kényelmes és háborítatlan felpróbálására.

Legujabban megjelentek

és Stein János könyvkereskedésében Kolozsvártt kaphatók:

Iromány-példák

az új magyar polg. törv. rendtartáshoz, tekintettel az első folyamodású kir. törvény-székek és járás-bíróságok rendezésére. Közzéteszi a „Jogtudományi Közlöny” szerkesztősége. Ára 2 frt 50 kr.

A csődtörvénykezés Magyarországon és Erdélyben.

Irta Herczegh Mihály. Ára 2 frt 80 kr.

Egy rút hölgy története.

Regény. Irta Dineklage Campe bárónő. Ára 1 frt 60 kr.

Magyar rege-világ.

Irta P. Szathmáry Károly. Ára 1 frt.

ELBESZÉLÉSEK.

Irta Jósika Julia. 2 kötet. Ára 1 frt 60 kr.

Előítélet és fölvilágosultság.

Regény. Négy kötetben. Irta Beniczky Bajza Lenke. Ára 4 frt.

A magyarországi protestáns-egylet évkönyve.

(Az 1871 ki pesti alakító közgyűlés naplója.)

Szerkesztette Kovács Albert. Ára 1 frt.

A protestáns egyházi beszédvár

IV-dik kötete. Szerkeszti és kiadja Margócsy József. Ára 1 frt 40 kr.

Legujabb és jobb hangjegyek zongorára:

Erdő erdő, sűrű erdő.

20-dik magyar ábránd népdalok felett.

Szerző Székely Imre. Ára 1 frt 20 kr.

Tomásháti emlék,

21-dik magyar ábránd Kerekes András, Tarka tollas kalapom és Garibaldi nótája felett.

Szerző Székely Imre. Ára 1 frt 50 kr.

FESCHE GEISTER.

Walzer von Eduard Strauss. Ára 80 kr.

DOROTHEA.

Polka française von F. Roth. Offenbach után. Ára 42 kr.

PAIMPOL und PERINETTE.

Polka française von F. Roth. Offenbach után. Ára 42 kr.

DOROTHEA—QUADRILLE

nach Motiven der gleichnamigen Operette von Offenbach, von A. Leiternmayer. Ára 54 kr.

(112)

(3—3)

Eladó ház és telek.

Gyulafehérvárt a Széchenyiutcában, az ugynevezett Szoboszlai-féle ház és telek, a rajta levő 3 osztálybeli lakó és gazdasági épületekkel, tágas kövezett udvarral, nagy gyümölcsös és veteményes kerttel eladó. Értekezhetni itt Kolozsvárt id. Biró Miklóssal bel-szénutca 131 sz. Gyulafehérvárt Dánffi Károlylyal; Sz.-Keresztúron Papp Jánossal.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

Mai számunkhoz 1 1/2 ív van csatolva.